Nationaal Programma
ROTTERDAM ZUID

Zuid op Koers

VOORTGANGS-RAPPORTAGE 2020

DEEL I

Hoofdstuk 1 **Bewoners op Zuid: onnodige achterstanden**
Hoofdstuk 2 **School**
Hoofdstuk 3 **Werk**
Hoofdstuk 4 **Wonen**
Hoofdstuk 5 **Veiligheid en Ondermijning**
Hoofdstuk 6 **Organisatie en financiën**

DEEL II (beschikbaar op www.NPRZ.nl)

- Cijfers algemeen beeld Rotterdam Zuid
- Effectrapportage (outcome)
- Resultaten van de activiteiten (output)
- Financiën programmabureau

VOORWOORD

Toen het Nationaal Programma Rotterdam Zuid in 2011 begon, wist iedereen die aan boord stapte dat ze veel gingen meemaken. Verkiezingen, wisselende bestuurders, landelijke en lokale beleidswijzigingen, conjunctuurschommelingen. Op de corona-crisis waren we echter niet voorbereid.

Het sluiten van schoolgebouwen, kantoren en bedrijven, mondkapjes, de avondklok; op Zuid gebeurde het allemaal, net als in de rest van ons land. Maar op Zuid kwam de coronacrisis in veel wijken harder aan dan elders. Dat blijkt bijvoorbeeld uit de bijstandscijfers. Vergeleken met de rest van het land en de vier grote steden deed Zuid in 2020 de grootste stap achteruit.
Op het gebied van onderwijs uitten we vorig jaar al onze zorgen. De schooladviezen waren lager en het lerarentekort was twee keer zo groot als elders in de stad. Door de coronacrisis liepen kinderen op de basisschool een grotere achterstand op dan kinderen elders. In een notendop: in 2020 waren we op Zuid op sommige onderdelen bijna terug bij af.
Zat dan alles tegen? Nee. Ten opzichte van vergelijkbare scholen met dezelfde leerlingenopbouw elders in het land halen kinderen van Zuid vergelijkbare tot zelfs iets hogere adviezen. Een gunstige omstandigheid is dat basisscholen hebben afgesproken om in het lopende schooljaar juist kansrijk te adviseren. Bovendien heeft een deel van de scholen in het voortgezet onderwijs gevraagd om extra lestijd te mogen aanbieden. Daarbij gaan deze scholen zorgen dat de eersteklassers van schooljaar 2021/22 worden geholpen om op het niveau te blijven dat hun is geadviseerd.
De oorzaak van de achterstand zit zeker niet in de kinderen zelf, en het is ook niet eerlijk die aan ouders, scholen en hulpverleners toe te schrijven. Het geheel van de sociale omstandigheden en de kwaliteit van wonen speelt een rol bij deze achterstanden. Die leidt tot bovenmaatse vestiging van zwakkere groepen, tot vertrek van huishoudens die een grotere woning zoeken, en tot opkoop door particuliere verhuurders die te weinig omkijken naar hun bezit en te hoge huren vragen.
Deze ontwikkelingen zorgen voor een kloof in sommige wijken op Zuid. Tussen rijk en arm, tussen vooruitgaan en achterblijven. Met niets ertussen. Dus wijken waar geen plek meer is voor een middenklasse. Het belang van een meer gedifferentieerd aanbod aan woningen is dus nog steeds heel groot.
Er gingen in 2020 nog meer zaken goed. Ondanks de coronacrisis. Over de hele linie waren de resultaten die onze inwoners boekten op het gebied van school, werk en wonen relatief goed. Dat is het voordeel van het vergelijken met andere steden, waar de coronacrisis natuurlijk ook zijn consequenties heeft gehad. Vorig jaar zat het NPRZ met 20 van de 31 indicatoren ruim op koers. Dit jaar is dat met 19 van de 28 indicatoren (3 indicatoren hebben geen uitslag in 2020 vanwege de coronacrisis). Dat is een compliment voor alle inwoners en professionals die zich elke dag inzetten om Zuid te versterken.
Het nieuwe kabinet zal veel aandacht hebben voor Rotterdam Zuid, niet in de laatste plaats omdat veel andere gemeenten in ons land vragen om een aanpak zoals we het op Zuid al negen jaar doen. Tijd, focus en samenwerking zijn de beslissende factoren. Die zullen uiteindelijk ook de negatieve effecten van de coronacrisis tenietdoen.

Ahmed Aboutaleb, voorzitter
Marco Pastors, directeur

INLEIDING

Het Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ) is in 2012 van start gegaan. Met de publicatie van het Uitvoeringsplan 2019-2022 in januari 2019 is de derde uitvoeringsperiode begonnen. Deze rapportage beschrijft de voortgang over 2020.

Voorgeschiedenis
Aanleiding voor het NPRZ vormde het advies "Kwaliteitssprong Zuid: Ontwikkeling vanuit Kracht" (februari 2011, Deetman en Mans) dat tot stand kwam op verzoek van toenmalig minister Van der Laan (VROM/WWI).
De partners van het NPRZ tekenden op 18 september 2011 het gezamenlijke visiedocument "Zuid Werkt!" dat de basis vormde voor het eerste uitvoeringsplan.
Vanaf het eerste Uitvoeringsplan 2012-2014 (juni 2012) lag het zwaartepunt meteen op school en werk, met hulpverlening op weg naar die eerste twee. Beter onderwijs, hogere leerprestaties en werk in plaats van een uitkering bieden de beste garanties voor een beter leven voor bewoners van Zuid.
Deze lijn is doorgezet en aangevuld door de veiligpartners van het NPRZ. Op deze manier wordt niet alleen de goede weg ondersteund maar ook de foute weg afgesloten. Het NPRZ monitort de voortgang en interventies en rapporteert hier jaarlijks over.

SCHOOL Vo cijfers stijgen door, po onder druk
blz. 4

WERK Inwoners Zuid hard getroffen door coronacrisis
blz. 6

WONEN Zorgen over sterke opmars beleggers
blz. 8

1. Bewoners op Zuid: onnodige achterstanden

Het doel van het Nationaal Programma is dat iedereen op Zuid een zinvolle dagbesteding heeft: kinderen gaan naar school en volwassenen zijn aan het werk. Hierdoor krijgen bewoners een sterkere positie in de maatschappij.

De mate waarin kan variëren, maar de basis is een grote eigen rol van de bewoners voor zichzelf, voor hun gezin en voor hun leefomgeving. Hoe het met de bewoners gaat, is bepalend voor hoe het met Zuid gaat. Bijgaande tabel wordt vanaf het begin gebruikt. Ambitie is dat in 20 jaar het G4-niveau wordt bereikt en dat na 10 jaar een kwart van de achterstand van Zuid t.o.v. de G4 is weggewerkt. In de Zuid-kolom in de tabel hieronder is met donkergroen aangegeven welke indicatoren op dit moment de 25% hebben gehaald. In de bijlage Effectenrapportage (www.nprz/nl/documenten) is een uitgebreidere analyse opgenomen. Duidelijk is dat Rotterdam Zuid op veel doelen en indicatoren goed op koers ligt.

Indicatoren school, werk en wonen

	Nederland	Totaal G4	Rotterdam	Zuid	7 Focuswijken
Stand bevolking 1 januari (2020)	**17.407.585**	**2.427.349**	**650.597**	**207.256**	**80.361**
Aandeel bevolking van Zuid	**1,19%**	**8,55%**	**31.9%**	**100%**	**38.7%**
Aantal inwoners tot 27 jaar in % van totale bevolking (2020)	**30.6%**	**32.7%**	**32.9%**	**34.0%**	**37.2%**
Gemiddeld besteedbaar huishoudens-inkomen, gestandaardiseerd (2018)	**€ 30.100** (€ 25.400)[5]	**€ 29.500** (€ 24.600)[5]	**€ 27.000** (€ 22.900)[5]	**€ 24.000** (€ 20.100)[5]	**€ 21.500** (€ 25.400)[5]
% Huishoudens met een PW-AO- of WW-uitkering (2018)	**8,4%** (9%)[5]	**12,5%** (15%)[5]	**14,3%** (17%)[5]	**17,5%** (21%)[5]	**20,4%** (24%)[5]
Kinderen tot 18 jaar in een huishouden met inkomens tot 110% van het sociaal minimum in % van alle kinderen tot 18 jaar in een huishouden (2019)[3]	**8,2%** (11%)[5]	**14,6%** (20%)[5]	**17,7%** (24%)[5]	**23,2%** (31%)[5]	**24,7%** (34%)[5]
% middelbaar of hoger opgeleid, als % van de bevolking 15 tot 75 jaar (1 okt. 2019)[3]	**71%** (68%)[6]	**74%** (70%)[6]	**68%** (63%)[6]	**60%** (54%)[6]	**58%** (50%)[6]
% leerlingen in 3 HAVO/VWO (2019/2020)[3]	**49%** (47%)[7]	**51%** (43%)[7]	**41%** (35%)[7]	**32%** (27%)[7]	**29%** (23%)[7]
% nieuwe voortijdig schoolverlaters (schooljaar 2019/2020)[4]	**1,7%** (1,9%)[8]	**2,3%** (3,5%)[8]	**2,5%** (3,9%)[8]	**2,6%** (4.3%)[8]	**2,5%** (4.7%)[8]
% kinderen op de basisschool met laag opgeleide ouders (okt. 2019)	**9,4%** (9%)[7]	**15,5%** (16%)[7]	**17,7%** (20%)[7]	**23,2%** (25%)[7]	**26,8%** (31%)[7]
Referentieniveau: Fundamenteel schooljaar (2018/2019)[1]	**96,1%** (93,0%)[9]	**94,6%** (91,7%)[9]	**93,5%** (91,1%)[9]	**91,6%** (89,8%)[9]	**90,1%** (89,4%)[9]
Referentieniveau: Streefniveau - 2F en S (schooljaar 2018/2019)[1]	**61,4%** (57,3%)[9]	**59,0%** (55.2%)[9]	**56,6%** (53,4%)[9]	**51,3%** (50,0%)[9]	**48,2%** (48,1%)[9]
% kwetsbare meergezinswoningen t.o.v. de woningvoorraad (2020)[2]	**x** (x)	**x** (x)	**23%** (24%)[5]	**34%** (35%)[5]	**49%** (51%)[5]
Gemiddelde WOZ-waarde van woningen (2020)[3]	**€ 270.000** (€ 204.500)[5]	**€ 321.000** (€ 204.450)[5]	**€ 224.000** (€ 149.080)[5]	**€ 169.500** (€ 113.690)[5]	**€ 139.500** (€ 90.250)[5]

1) Schooljaar 2019-2021 zijn geen eindtoetsen afgenomen. 2) Lokale bron. 3) Voorlopig cijfer. 4) Landelijke bron voor NL en de 4G. 5) Cijfer van 2011 6) Cijfer van 2013. 7) Schooljaar 2011-2012. 8) Schooljaar 2012-2013. 9) Schooljaar 2015-2016.

BEWONERS-SAMENSTELLING EN VERHUIS-BEWEGINGEN

Op 1 januari 2021 bestond de bevolking van Zuid uit 207.510 mensen. Dit zijn er 254 meer dan het jaar daarvoor. De groei komt net als voorgaande jaren vooral van bewoners afkomstig uit "overig Westerse"-landen (+853) en "overig niet-westerse"-landen (+666). Het aantal autochtone bewoners is verder afgenomen met dit jaar bijna de helft tov 2019 (-1560). Op vallend is verder dat waar vorig jaar mensen met herkomst "overige Europese"-landen de grootste toename liet zien (+1072) er dit jaar sprake is van een afname (-295). Waarschijnlijk is de coronapandemie hier de oorzaak.

In 2020 verhuisden in totaal 55.120 mensen binnen, van of naar Zuid, in 2019 waren dit er 53.362. 26.142 bewoners verhuisden naar een adres op Zuid. De meeste bewoners kwamen van een andere wijk van Zuid (28.3%), van elders binnen Rotterdam (20,9%) en vanuit het buitenland (17,7%). De overigen kwamen uit de rest van Nederland (11,9%), vanuit de regio (10.1%) en de rest uit de provincie Zuid-Holland (7.8%). De wijken Groot IJsselmonde (10.6%), Carnisse (8,9%) en de Tarwewijk (7,7%) kenden de meeste vestigers.

Van de 2 719 bewoners die binnen hun wijk verhuisden, deden de meesten dat in de wijken Groot IJsselmonde (19,3% - daarbij aangetekend: de wijk is ook ruim 2x zo groot als andere wijken), Oud Charlois (7.6%) en Vreewijk (7,1%).

Door verhuizingen zijn er in totaal 117 mensen meer op Zuid vertrokken dan gevestigd. In de focuswijken is dit aantal groter namelijk -567. De wijken Kop van Zuid-Entrepot (+331), Katendrecht (+85) en Lombardijen (+67) kenden per saldo meer vestigers. De Afrikaanderwijk (-167), de Tarwewijk (-171) en de Beverwaard (-160) per saldo meer vertrekkers.

Meer over dit onderwerp in de lange versie van de Voortgangsrapportage 2020 deel II (zie www.NPRZ.nl/overnprz).

BEWONERS

Legenda
- Samenwerking binnen 1 pijler
- Samenwerking tussen meerdere pijlers

2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021

- Burgertop
- Start wijk-gesprekken jongeren
- Jongeren top
- Start wijkgesprekken ouders
- TOP Ouders incl. Kalender 52 Top-weken van Zuid
- Start proportionele aandelen stedelijk taal en schulden programma
- Start school-ondersteunende zorg
- Start wijkteams Children's Zone (CZ)
- Start integrale wijkteams Zuid
- • Programma van eisen wijkteams CZ • Vaststelling Vraag analyse instrument (VAI)
- Alle wijkteamleden Zuid naar VAI training
- Opening Kunstenpand
- Aanpak Proportioneel aandeel schulden gehaald

Thuisbasis op orde en vrije tijd

THUISBASIS OP ORDE

Binnen het NPRZ zijn de wijkteams cruciaal. De hulp die zij verlenen, zorgt dat huishoudens op Zuid de basis van hun leven op orde krijgen en goed kunnen deelnemen aan school, werk en wonen. De resultaten tot nu zijn voor verbetering vatbaar.

Het blijft de uitdaging mensen met hulpvragen vroegtijdig te bereiken. Het bereik van de schoolgaande kinderen in de Children's Zone door de wijkteams is teruggelopen van 15% naar 12% (1013 kinderen), terwijl 25% is beoogd. Bij het bereiken van deze doelgroep is een goede samenwerking van het wijkteam met de scholen van belang. Alle wijkteams hebben een school-contactpersoon. Door de coronacrisis was het echter lastiger om veelvuldig op de scholen aanwezig te zijn. Ondertussen is het wel gelukt de inzet van de studententeams te vergroten. In 2020 zijn 511 (was 356 in 2019) kinderen bereikt door de preventieve hulp van de studententeams.

Hoewel de coronacrisis invloed zal hebben gehad op het bereik via de scholen, is het totaalaantal nieuwe casussen niet sterk teruggelopen (van 5083 in 2019 naar 4954 in 2020). Ook bij de speciaal voor de Children's Zone ingestelde hulplijn (waar scholen terecht kunnen als zij vastlopen in de zorgstructuren) is het aantal van 2 hulpvragen in het eerste deel van schooljaar 2020/2021 veel lager dan verwacht gezien de de inventarisatie van de hulpbehoefte op Zuid. In 2020 is op twee scholen het onderzoek naar de hulpbehoefte en invulling daarvan uitgevoerd. Momenteel wordt door de gemeente bekeken wat dit betekent voor de samenwerking en het aanbod van zorg op de scholen. Net als voorgaande jaren spelen negatieve beelden omtrent hulpverlening hierbij een rol, maar ook worden veel problemen niet gemeld omdat het 'gewoon' is geworden. Duidelijk is wel dat aanwezig zijn van zorgverleners op de school cruciaal is.

TAAL

Gestarte taaltrajecten door bewoners in NPRZ-gebied in 2020. Dit is 52% van alle in 2020 gestarte taaltrajecten in Rotterdam. 2020 taaltrajecten (1373 non-formeel en 657 formeel) afgerond door bewoners in NPRZ-gebied in 2020. Dit is 63% van alle afgeronde trajecten in Rotterdam.

SCHULDEN

ETF-trajectplannen en 507 Kredietbank beschikkingen voor bewoners van NPRZ-gebied in 2020. Dit is 46% van het totaal aan schuldtrajecten in Rotterdam.

Op afstand
In 2020 hebben wijkteams 1565 cliënten met een uitkering bereikt. Met 9,7% van het totaal aantal uitkeringsgerechtigden op Zuid is dit ruim boven de beoogde 7%. Er zijn tegelijkertijd nog wel te weinig doorverwijzingen van wijkteams naar de werkconsulenten (andersom is i.v.m. registratie dit jaar niet bekend). De dienstverlening is door de coronacrisis in het grootste deel van 2020 anders dan anders geweest omdat er veel meer op afstand is gewerkt.
De voortgang van de non-formele en formele taaltrajecten verloopt redelijk, maar vanwege de coronapandemie zijn er wel minder taaltrajecten gerealiseerd dan gepland. De taallessen vonden vanwege de coronamaatregelen grotendeels digitaal plaats. Voor de ingekochte non-formele en formele taaltrajecten in Rotterdam geldt dat in 2020 56% van de trajecten in de stad gestart is in NPRZ-gebied en 66% van de trajecten in Rotterdam is afgerond in NPRZ-gebied, tegenover 44% en 34% in de rest van Rotterdam.

Voor schulden zijn in 2020 totaal 1.831 trajecten van start gegaan in het NPRZ-gebied. Deze trajecten omvatten zowel prestaties van het ETF (trajectplannen financiën) als beschikkingen die zijn opgesteld door de Kredietbank Rotterdam. Hiermee is de inzet in NPRZ-gebied 46% ten opzichte van geheel Rotterdam en dit overtreft de afgesproken 45%.

CULTUUR

Bij een gezonde toekomst voor Rotterdam-Zuid voor huidige en toekomstige bewoners hoort ook een kwalitatief en kwantitatief goed cultuuraanbod. Verschillende initiatieven zorgen voor meer cultuurparticipatie en een aantrekkelijker woon- en leefklimaat. Het NPRZ is hierin het vliegwiel.

Bibliotheek Rotterdam in het Kunstenpand

De cultuurparticipatie en het aanbod aan cultuur op Zuid is nog steeds beperkter dan gewenst. Maar er komen wel meer initiatieven om daar verandering in te brengen. De inzet is gericht op meer spreiding van de culturele infrastructuur, een intensivering van programma en een divers en inclusief cultuurklimaat.

In 2020 is het Kunstenpand geopend. Hierin zijn Theater Zuidplein en Bibliotheek Rotterdam gehuisvest. Dit is gericht op een publiek waarvoor cultuurbezoek niet vanzelfsprekend is, en met een programma dat is bedacht, geproduceerd en gepresenteerd in samenwerking met het publiek. Dit gebeurt onder andere in:

- Lab-Z, de leer/werkplaats voor en achter de schermen (voor makers, stagiairs, mbo/hbo (kunstvak)onderwijs).
- Stage-Z een (co)productiehuis voor nieuwe veelbelovende makers met innovatieve concepten.
- Zone-Z de ontmoetingsplek en huiskamer van het Hart van Zuid waar (rand)programmering, talentontwikkeling, ontmoeten en eten samenkomen.

Cultuurcampus
In 2020 is de volgende fase in de ontwikkeling van de Cultuurcampus Rotterdam ingeluid. De gemeente nam een positief besluit. Ook werd de samenwerking tussen EUR, Codarts, Hogeschool Rotterdam en gemeente bekrachtigd met een convenant. In de periode 2022-2027 wordt gewerkt aan de realisatie van de Cultuurcampus, een iconisch gebouw dat internationaal bezoekers trekt en de ambities van Rotterdam-Zuid markeert.

Programmering en talentontwikkeling
Daarnaast wordt gewerkt aan het versterken van talentontwikkeling en het makersklimaat op Zuid, zodat meer nieuwe cultuurmakers de kans krijgen bij te dragen aan de culturele programmering. Talentontwikkelingsprogramma's zoals IMPACT slaan een brug tussen de grotere podiuminstellingen op Zuid: Islemunda, Theater Zuidplein, LantarenVenster, het Luxor Theater en Theater Walhalla. Talenten worden gecoacht, doorlopen de stappen van oefenruimte naar lokaal naar gebieds- en stadspodium. Ze worden daarbij gekoppeld aan ervaren makers.

Impact coronapandemie
Door de coronacrisis heeft het publieksprogramma in 2020 grotendeels stilgelegen. Waar mogelijk zijn de locaties wel opengesteld. Ook talentontwikkelingsprogramma's zijn doorgegaan zonder publiek. Ondanks de tegenslag van de coronacrisis valt op dat Zuid steeds meer in trek raakt bij culturele instellingen en culturele programmeurs.
Het grote Culturele Evenement Zuid is uitgesteld naar 2023. Bij een van de onderdelen van dit evenement worden voormalige bewoners van Zuid uitgenodigd terug te keren naar de plek waar ze zijn opgegroeid, naar school zijn gegaan, hebben gewoond of gewerkt.

STADIONPARK EN FEYENOORD CITY

In het najaar 2021 neemt Feyenoord (bvo en nv) een definitieve beslissing over het nieuwe stadion. De vertraging in de besluitvorming heeft ook effect op de activiteiten van het Sociaal Economisch Plan Feyenoord City. Hoewel er nog niet voluit gestart kan worden met het aanbieden van laag en ongeschoold werk via Social Return on Investment (SROI) zijn er wel resultaten geboekt. Zo heeft Feyenoord in samenwerking met NPRZ en het Werkgeversservicepunt de afgelopen periode voor 11 mensen een begeleidingstraject-richting-werk gerealiseerd en zijn er 350 stageplaatsen gevonden voor studenten van mbo, hbo en universiteit. Ook is het onderwijsprogramma gestart. Dit omvat drie uur extra sport- en gymlessen en veel aandacht voor een gezonde leefstijl.

Feyenoord City is onderdeel van de gebiedsontwikkeling Stadionpark waarmee dit gebied aantrekkelijker wordt gemaakt. Zo is het Park De Twee Heuvels gerenoveerd en is het heringerichte Eiland van Brienenoord vrijwel gereed. Aan de rand van het Stadionpark wordt dit najaar gestart met de bouw van 32 woningen en de bouw van de nieuwe P+R Noorderhelling en Gamma is februari 2022 klaar. Verder komen later nog op het voormalige trainingscomplex Varkenoord 850 woningen en twee scholen.

2. School

De pijler school bestaat uit twee onderdelen: de Children's Zone en Kiezen voor Vakmanschap. Bij het eerste krijgen basisschoolleerlingen tien uur extra per week waarbij ze worden gestimuleerd een zo hoog mogelijke opleiding te halen, passend bij hun talenten. Bij het tweede worden ze enthousiast gemaakt voor studierichtingen met perspectief: techniek, haven en zorg.

CHILDREN'S ZONE

Coronacrisis
Door de schoolsluitingen, als gevolg van de coronapandemie, is 2020 een bijzonder jaar geweest voor alle scholen in Nederland. Op Zuid was de eerste schoolsluiting op 16 maart en de tweede op 15 december. De scholen moesten overschakelen naar vormen van thuisonderwijs. Om online les te kunnen volgen werden gezinnen voorzien van Chromebook en internet. De gemeente organiseerde een Zomercampus. Toch becijferde het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO) dat kinderen behorend bij de groepen met lage gemiddelde sociaaleconomische status, niet-westerse achtergrond, eenouder- en grote gezinnen en laagpresteerders, grotere achterstanden hebben opgelopen dan gemiddeld in het land. Deze groepen zijn oververtegenwoordigd op Zuid.
De cijfers die we gebruiken voor effectmeting zijn veelal over schooljaar 2018/2019 of start-schooljaar 2019/2020 (vo en mbo). Alleen voor het po wordt deels gewerkt met cijfers uit laatste helft schooljaar 2019/2020. Dit betekent dat in deze voortgangsrapportage alleen in het po de invloed van de lockdown terug is te zien.
De eindtoetsen basisonderwijs zijn in 2020 niet afgenomen. Daarmee kwam de mogelijkheid tot eventuele bijstelling van het schooladvies op basis van een hogere score op de eindtoets te vervallen. Op Zuid wordt relatief vaak onder geadviseerd ofwel het advies van de leraar is lager dan de later uitgevoerde eindtoets van een kind aangeeft. Bijstelling vindt daarom op Zuid in normale jaren relatief vaker plaats.

Spandoek bij een basisschool

Doelen in zicht?
Er zijn veel hoopvolle ontwikkelingen. Zo zijn de resultaatverbeteringen in het voortgezet onderwijs veelal doorgezet. Het aandeel havo/vwo-geslaagden is in schooljaar 2018/19 toegenomen naar 27,2% en het verschil met de G4 is verder verkleind (van 7% naar 10.1% ingelopen). Met 32,7% is het percentage leerlingen dat in 2019/2020 in de derde klas op havo/vwo-niveau zit, nu boven het streefniveau van 2021 van 31.9%. Ook de afname van het aandeel jongeren dat afstroomt, dat wil zeggen een lagere positie had in de derde klas van het voortgezet onderwijs dan in het eindadvies op de basisschool, is verder verbeterd. Het gaat om een afname van 21,4% in 2016/17 naar 18,1% in 2018/2019 naar 16,9% in 2019/2020. Het verschil met de G4 is hierdoor verder verkleind.
Op het mbo is de ontwikkeling niet helemaal stabiel. Het aandeel mbo-niveau 3 en 4 onder de mbo-gediplomeerden, is iets teruggelopen (van 61% naar 56%) waardoor het verschil, met de G4 weer groter is geworden. Ten aanzien van alle MBO-studenten is het aandeel mbo 3 en 4 studenten wel verder toegenomen tot 72.9% waardoor het verschil met de G4 in totaal met 97% verkleind is.
De eindopbrengsten basisonderwijs (schooljaar 2019/20) zijn helaas verder achteruitgegaan, zelfs tot onder het startjaar 2011/12. Naast de hierboven benoemde onderadvisering en de ontbrekende eindtoets in coronatijd zijn andere structurelere verklaringen voor deze ontwikkeling te schetsen. Het ligt voor de hand dat het lerarentekort een grote rol speelt, dit tekort is relatief licht gedaald maar absoluut nog erg groot. Ook het nog te beperkte bereik van de doelgroep 'kinderen vve' en de beheersing van de Nederlandse taal thuis maakt dat de opdracht voor het basisonderwijs onverminderd groot blijft. Nadere analyse van schooljaar 2018/2019 heeft echter het inzicht opgeleverd dat de NPRZ-scholen het beter dan of even goed doen als scholen in de rest van de G4 met vergelijkbare wegingsfactor (een landelijke indicator voor de achtergronden van de leerlingpopulatie van een school). Die wegingsfactor in NPRZ-gebied is nog onverminderd fors hoger dan in de G4 gemiddeld.

Dagprogrammering
In schooljaar 2019/2020 zijn scholen gestart met uitbreiding van 6 uur extra leertijd naar 10 uur dagprogrammering, gefinancierd uit de Regio Deal Rotterdam Zuid. Veel scholen waren begin 2020 nog bezig met het zetten van de laatste stappen richting volledige 10 uur dagprogrammering. Door de lockdown hebben scholen de dagprogrammering niet effectief kunnen uitvoeren. Dit geldt ook voor schooljaar 2020/2021. De beoogde kwaliteitsslag van de dagprogrammering heeft daarom in schooljaar 2020/2021 nog niet kunnen plaats vinden. Wel zijn er naast de basisschool De Akkers met vier nieuwe po scholen buiten de CZ-wijken afspraken gemaakt om in 2020/2021 te starten met dagprogrammering. Het betreft de Van Brienenoordschool, Kindcentrum IJsselmonde, De Barkentijn en De Christophoor. Ook is eind 2020 het besluit genomen op 8 scholen voor voortgezet onderwijs met 6 uur dagprogrammering te starten voor 1/3e van de leerlingen op de school.

Schoolondersteunende zorg
Gerichte schoolondersteunende zorg blijft veel aandacht vragen en is niet vanzelfsprekend. Het blijft lastig om het aandeel door de wijkteams bereikte kinderen op het overeengekomen bereik van 25% te krijgen. De helft van wat een kind leert, leert het thuis. Omdat scholen kinderen en ouders elk dag zien en belang hebben bij adequate ondersteuning thuis, is een belangrijke rol voor de scholen weggelegd. Op Zuid voeden we onze kinderen samen op. Daarbij worden de scholen ontzorgd: na het signaal gaat de hulpverlening met het gezin verder. Zie voor verdere informatie de paragraaf Thuisbasis op Orde.

Grafiek 1: geslaagden in het voortgezet onderwijs naar niveau en schooljaar

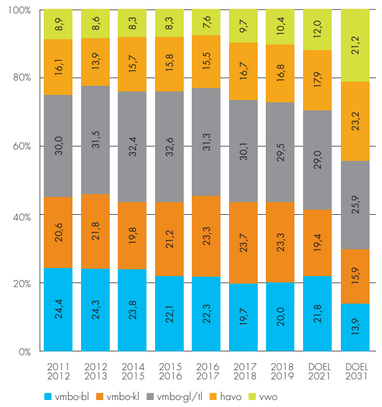

Grafiek 2: eindadviezen groep 8

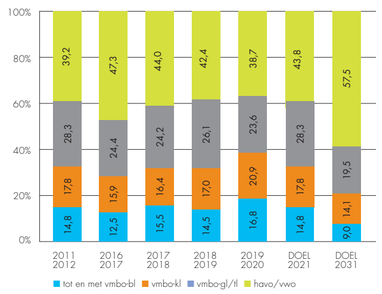

Grafiek 3: invulling dagprogrammering in de Children's zone

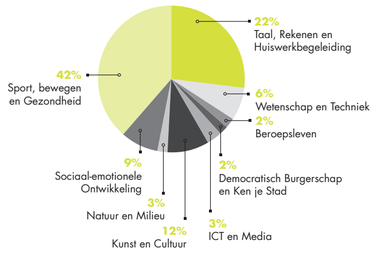

BRIDGE: KIEZEN VOOR VAKMANSCHAP IN DE ZORG, HAVEN EN TECHNIEK

Het programma BRIDGE zorgt voor een samenhangende en doorlopende loopbaanoriëntatie en -begeleiding (lob) voor kinderen van de basisschool tot en met de arbeidsmarkt. Jongeren worden begeleid naar een baan in een kansrijke sector: techniek, zorg en haven. Vanuit arbeidsmarktperspectief is de inzet op de keuze voor techniek, zorg en logistiek nog onverminderd relevant. Op gaanvooreenbaan.nu kunnen scholen hun lob-jaarplan invullen met de aangeboden en eigen lob-activiteiten.

Doelen in zicht?
Het doel is: uitstroom met een mbo-diploma van 35% in de techniek en 15% in de zorg. Ten opzichte van het startjaar is het verschil met het doel voor techniek met 72% verkleind en voor zorg is dit 55%. Uit de meest recente cijfers (zie onderstaande tabel) over de in- en uitstroom in de opleidingen techniek en zorg & welzijn van het schooljaar 2018-2019 blijkt dat de instroom in de derde klas vmbo bij techniek licht is afgenomen van 25,8% naar 23,1%. In 2018-2019 zien we in de uitstroom vmbo-techniek een lichte afname, van 27,8% naar 23,8%. De instroom vmbo richting zorg & welzijn is toegenomen, van 37,7% naar 40,2%. Ook in de uitstroom vmbo zorg &welzijn is een stijging te zien van 38,8 naar 40%.

Instroom VO (klas 3)	2011 2012	2016 2017	2017 2018	2018 2019	
VMBO techniek	15,8%	23,9%	25,8%	23,1%	
VMBO Z&W	36,5%	37,1%	37,7%	40,2%	
VMBO ec-agr	47,1%	39,0%	36,4%	36,7%	
Uitstroom VO	**2011 2012**	**2016 2017**	**2017 2018**	**2018 2019**	
VMBO techniek	20,1%	19,8%	27,8%	23,8%	
VMBO Z&W	32,8%	37,4%	38,8%	40,0%	
VMBO ec-agr	47,1%	42,7%	33,4%	36,2%	
Instroom MBO	**2011 2012**	**2016 2017**	**2017 2018**	**2018 2019**	
Techniek 1/2	13,0%	12,8%	13,1%	11,6%	
Techniek 3/4	10,6%	18,1%	18,0%	18,6%	
Totaal Techniek	23,6%	30,9%	31,1%	30,2%	
Zorg	7,5%	12,4%	12,9%	11,6%	
Overig	68,9%	56,7%	56,0%	56,6%	
Uitstroom MBO	**2011 2012**	**2016 2017**	**2017 2018**	**2018 2019**	**doel 2020**
Techniek 1/2	13,0%	9,3%	6,6%	6,5%	
Techniek 3/4	10,6%	23,1%	25,5%	25,3%	
Totaal Techniek	23,6%	32,4%	32,1%	31,8%	35%
Zorg	7,5%	10,0%	11,1%	11,6%	15%
Overig	68,9%	57,6%	56,9%	56,6%	50%

De instroom mbo-sector techniek is in 2018-2019 afgenomen, van 31,1% naar 30,2% en de uitstroom mbo-sector techniek heeft in hetzelfde schooljaar een afname, van 32,1% naar 31,8%. De instroom mbo-sector zorg is in 2018-2019 afgenomen, van 12,9% naar 11,6%. De uitstroom mbo-zorg laat weer een toename zien, van 11,1% naar 11,6%. De toe- en afnames zijn echter klein.

Grafiek 4: studenten in het mbo naar sector naar woongebied en jaar (geselecteerde jaren)

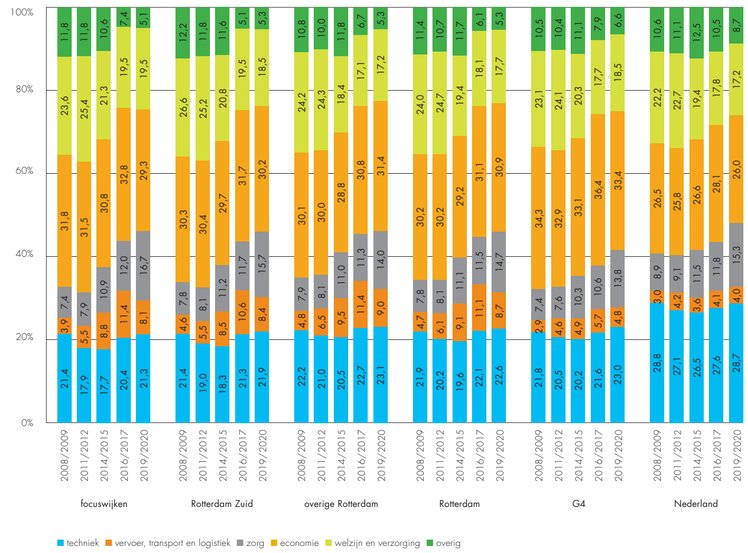

Van de mbo-studenten die in Rotterdam Zuid wonen, is het aandeel studenten in de richting 'zorg' sinds 2008/2009 toegenomen van 7,8 naar 15,7% (zie grafiek 4). Ook in de focuswijken was er een stijging. Gemiddeld genomen is er onder de mbo-studenten in de vier grote steden ook een toename, maar de groei in Rotterdam Zuid is groter dan gemiddeld. 21,9% van de studenten die op Zuid wonen, volgt in 2019-2020 een studie in de richting 'techniek'. Dat is hoger dan in de jaren ervoor. Ook in de vier grote steden is het aandeel studenten dat techniek studeert in het afgelopen jaar iets toegenomen. Het aandeel dat een opleiding in de sector vervoer, transport en logistiek volgt, neemt vanaf 2016-2017 iets af, maar ligt nog duidelijk hoger dan gemiddeld in de vier grote steden.

Loopbaanoriëntatie en -begeleiding (lob)
Medio maart 2020 kondigen de ministers Bruins (Medische Zorg) en Slob (Onderwijs) aan dat alle scholen per direct dicht moesten in een ultieme poging de verspreiding van COVID-19 een halt toe te roepen. Pas op 8 juni 2020 gingen de basisscholen weer volledig open. Scholen in het voortgezet onderwijs bleven gesloten en zouden uiteindelijk pas in schooljaar 2020-2021 weer opstarten met fysiek onderwijs. Dit heeft een grote impact gehad op het onderwijs en de mogelijkheden van scholen en partners om de voorgenomen lob-interventies uit te voeren. Veel lob-activiteiten kennen vooral een fysiek karakter, zoals bliksemstages waarbij kinderen naar een bedrijf gaan of een sollicitatietraining waarbij werkgevers op school sollicitaties komen afnemen.

In de cijfers is dit terug te zien. Basisscholen op Zuid hebben gemiddeld 4,7 lob-activiteiten ingepland. Voor de coronacrisis was dit gemiddeld 7,5 activiteiten. Voor het voortgezet onderwijs zien we dezelfde impact. Voor de onderbouw gemiddeld 3,5 activiteiten en gemiddeld 6 activiteiten voor de pandemie. Voor de bovenbouw zien we gemiddeld 5 activiteiten en vorig jaar gemiddeld 7.

Aan de ene kant staat de oorspronkelijke opzet van het BRIDGE-programma onder druk als gevolg van de coronapandemie, maar aan de andere kant zijn er nu nieuwe ideeën die een plek krijgen in het programma. Zo hebben aanbieders als JINC het aanbod omgezet naar varianten waarbij op digitale manieren het contact tussen leerlingen en bedrijven wordt gelegd. Ook wordt onderzocht of Virtual Reality een bijdrage kan leveren.

Programma Tech op Zuid
Het programma Tech op Zuid vormt de vertaalslag van de doelstellingen van het landelijk Sterk Techniek Onderwijs naar Rotterdam Zuid. Het sluit aan bij de doelen en activiteiten van BRIDGE en bij de activiteiten die bedrijven de afgelopen jaren al hebben ingezet. Tech op Zuid zet zich samen met het regionale bedrijfsleven en de scholen in om het technische (voorbereidend) beroepsonderwijs te versterken in Rotterdam Zuid. Als gevolg van de coronapandemie is een aantal plannen nog niet volledig uitgevoerd.

De volgende activiteiten zijn onder andere gerealiseerd:
- 12 basisscholen maken gebruik van de Maak-o-theek om Wetenschap & Technologie aan te bieden.
- Alle vmbo-scholen die meedoen hebben voldoende technische faciliteiten voor het verzorgen van het profieldeel techniek.
- Het Zuiderpark College is gestart met een nieuwe SmartTech route op GL-niveau.
- Elke vmbo-partner organiseert een doorlopende route/traject met het mbo, waarbij de grens tussen vmbo-mbo niet meer zichtbaar zal zijn. In dit kader zijn voor drie profielen trajecten gestart.
  - Maritiem: STC
  - Produceren, Installeren en Energie (PIE): Zuiderpark, Avicenna en de Hef met Techniek College Rotterdam
  - Bouwen, WOnen en Interieur (BWI): de Hef en Zuiderpark met Techniek College Rotterdam i.s.m. Rijnmond Bouw.

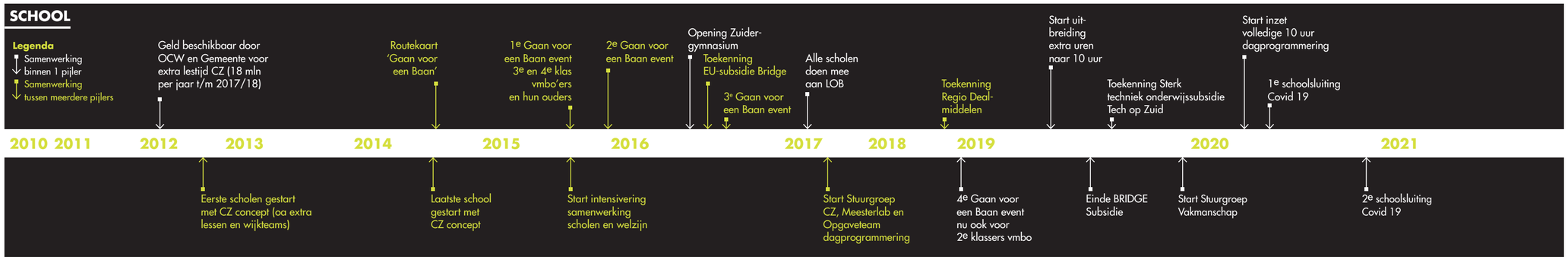

3. Werk

In de pijler Werk staan twee doelgroepen centraal: jongeren met een diploma die hun eerste stappen zetten op de arbeidsmarkt en werkzoekenden met een uitkering.

Aan deze doelgroepen zijn twee hoofddoelstellingen gekoppeld. Het verlagen van de bijstands-afhankelijkheid op Zuid en het beschikbaar stellen van jaarlijks zeshonderd AanDeBak-garanties voor jongeren. Bij dit laatste gaat het om jongeren die kiezen voor een mbo-opleiding in de kansrijke sectoren: techniek, haven, food, bouw&infra, logistiek en zorg. Daarnaast bieden ook partners in het programma AanDeBak-garanties aan: Politie Eenheid Rijnmond, tien kinderopvangorganisaties en primair onderwijs schoolbesturen op Zuid.

Voor de doelgroep werkzoekenden met een uitkering, geldt dat het aandeel van Zuid in het totale bestandsvolume van Rotterdam in twintig jaar tijd moet worden verlaagd. Van een onevenredig aandeel in de bijstandsuitkeringen (40%), naar een aandeel in 2031 dat in verhouding is met het aantal inwoners op Zuid (31,8%). Volgens deze redenering moet aan het einde van deze programmaperiode in 2022, het aandeel van Zuid 37,4% van het totaal bedragen. Via de Regio Deal Rotterdam Zuid, zijn hier vanuit Rijk en gemeente extra middelen voor beschikbaar.

CORONAPANDEMIE

De coronacrisis legt de kwetsbaarheid van de beroepsbevolking bloot. De bijstandspopulatie is in de periode mei tot en met december 2020 harder toegenomen dan elders in de G4. De gemeente Rotterdam wijst met name de afschaffing van de drieweekse inspanningsplicht voor 27-plussers en de verlenging van de tijdelijke afschaffing van de zoekperiode voor jongeren (27-) aan als oorzaak hiervan. Daarmee werden uitkeringen in Rotterdam sneller toegekend om in crisistijd inkomenszekerheid te garanderen. Voor heel Rotterdam geldt dat door de coronacrisis het aantal mensen dat instroomt sterk is gestegen, maar het aandeel van Zuid lag daarbij hoger. Het effect van de coronacrisis is ook terug te zien in het aantal ingediende vacatures in 2020 t.o.v. 2019. De verwachting is dat het aantal vacatures na de coronapandemie zal toenemen. Daarom maken het NPRZ, VNO-NCW, MKB Rotterdam Rijnmond en gemeente Rotterdam afspraken over voorrang bij 'herstelvacatures' voor werkzoekenden van Zuid.

Aantal vacatures aangeboden bij het WSPR:

In 2020 zijn ruim de helft minder vacatures aangeboden dan het jaar daarvoor. Het procentueel aantal vervulde vacatures lag ook lager: 47,38% in 2019 en 34,42% in 2020.

Samen voor zuid
Het programma Samen voor Zuid, mogelijk gemaakt door de Regio Deal, zorgt voor een intensieve dienstverlening aan werkzoekenden van Zuid. Met meer werkcoaches voor Zuid, het wegwerken van belemmeringen, waarborgen van inkomenszekerheid en het zoeken naar geschikte vacatures voor werkzoekenden van Zuid. Meer aandacht en intensieve begeleiding, dienen belemmeringen weg te nemen die werken in de weg staan. In 2020 werd op Zuid 41 fte meer ingezet bij de teams Mens & Arbeidsontwikkeling dan in de rest van Rotterdam (2019: 68). Het aantal fte is lager dan het voorgaande jaar, omdat veel medewerkers ook tijdelijk ingezet zijn om de piek in het aantal bijstands- en TOZO-aanvragen op te vangen. De caseload per medewerker op Zuid was in 2020 nog steeds lager dan in de rest van Rotterdam: 95 t.o.v. 125. Een lagere caseload betekent meer contact met werkzoekenden. Binnen de M&A teams vond 51% van alle contactmomenten over arbeidsmotivatie plaats op Zuid, en bij ruim 66% ging het over scholing. Door de beperkende maatregelen vanwege de coronacrisis in 2020, verliep het contact vooral telefonisch en kwamen ook zorg- en welzijnsaspecten vaker aan de orde.

Ontwikkeling in het bijstandsbestand Zuid
De ontwikkeling in de vier grote steden en landelijk, worden vergeleken met de meest actuele maandcijfers van Rotterdam Zuid en Rotterdam. De lijnen tonen de ontwikkeling van de bijstandscijfers t.o.v. de stand op 1 januari 2020 (=100%). Het effect van de coronacrisis in kwetsbare gebieden als Rotterdam Zuid, is goed zichtbaar. Terwijl vanaf 2017 het bijstandsbestand in Rotterdam Zuid structureel harder daalde dan de G4, gebeurde in 2020 het omgekeerde. Op 31 december 2020 was het bestand op Zuid met 7,8% gestegen en noteerde de rest van de G4 een stijging van 4%.

Grafiek 5: volumeontwikkeling G4 t.o.v. NPRZ

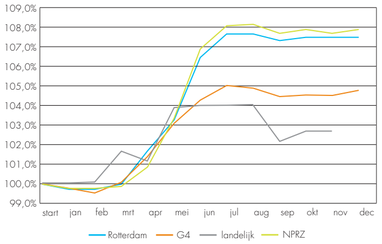

Participatiewet 2020: NPRZ, Rotterdam, G4 (cijfers onderlinge uitwisseling) en landelijk (CBS-cijfers)

De gewenste trendbreuk op Zuid is nog niet bereikt. Het streven was om eind 2020 een relatieve verhouding ten opzichte van Rotterdam te realiseren van 37,9%. Het aandeel Zuid schommelt net als voorgaande jaren rond de 40% en komt in 2021 uit op 40,24% . Een stijging van 0,12% ten opzichte van 2019 (40,12%). Ook in absolute aantallen stijgt het bestand, net als in de rest van Rotterdam. Eind 2020 met 1060 uitkeringen ten opzichte van 2019.

Het herstel dat vanaf eind 2017 te zien was in het totaal aantal bijstandsuitkeringen op Zuid stokte in 2020 door de coronapandemie. Het is bekend dat werkzoekenden op Zuid vanwege lagere opleidingsniveaus, minder relevante werkervaring en door grotere taalachterstanden, behoren tot de meest

Grafiek 6: procentueel aandeel NPRZ in bijstandsbestand Rotterdam

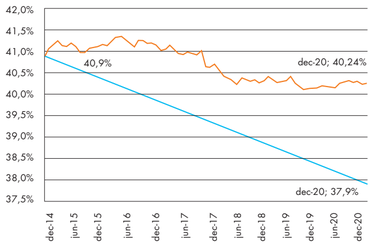

kwetsbare groep op de arbeidsmarkt. Verwacht wordt wel dat als de vacatures weer terugkomen, de mensen die in 2020 teruggevallen zijn in een uitkering, relatief snel weer aan het werk kunnen, omdat zij een recenter arbeidsverleden hebben.

Social Return on Investment
Een van de activiteiten die bij moeten dragen aan uitstroom naar werk, is de inzet van Social Return (SROI) bij inkoopafspraken van NPRZ-partners. In 2020 is ondanks de coronapandemie sprake van een verbetering van de benutting van dit instrument. Er is meer aandacht voor het plaatsen van kandidaten op SROI-vacatures. Onder meer via de afspraken die gemaakt zijn met de woningbouwcorporaties, maar ook door bij opdrachten scherper te beoordelen of deze kansrijk zijn voor kandidaten van Zuid. Voor deze vacatures worden dan eerst kandidaten uit Zuid geworven. Het aandeel van Zuid in de bezetting van plekken die via SROI vrijkomen, was in 2020: 33,2% (2019: 25,1%). Voor alle Social Return-doelgroepen samen, ging het om precies 500 van de in totaal 1506 vervulde plekken. Als alleen naar de kandidaten met een Participatiewet-uitkering gekeken wordt, is het percentage uit de NPRZ wijken zelfs hoger: 37,3% (165 van de 442 personen), maar nog steeds te weinig om de kloof te verkleinen. Hoewel de voorgenomen procentuele benutting van 40 tot 50% voor Zuid nog niet is behaald, gaat het voorzichtig de goeie kant op. Met de vier woningbouwcorporaties van Zuid (Woonstad Rotterdam, Havensteder, Woonbron en Vestia)zijn begin maart 2020 de afspraken uit het in 2016 gesloten convenant vernieuwd. Daarin zijn onder meer afspraken gemaakt over het beter stroomlijnen van vraag en aanbod, met extra aandacht voor Zuid. In 2020 zijn slechts 36 van de in totaal 253 vervulde plaatsen benut door kandidaten van Zuid.

SROI plaatsingen woningbouwcorporaties 2020

Woningcorporaties	Kandidaten regio Rotterdam	Kandidaten uit NPRZ gebied
Havensteder	65	9
Vestia	3	1
Woonbron	94	22
Woonstad Rotterdam	91	4
Totaal	**253**	**36**

Samenwerking Prestatie010 en Wijkteams
Voor bijna de helft van alle bijstandsgerechtigden in Rotterdam Zuid geldt dat ze niet direct bemiddelbaar zijn naar werk. Ook deze Rotterdammers moeten perspectief hebben op een zelfstandig inkomen door werk. Afgesproken is om het klantenbestand van Prestatie010 op Zuid, in vier jaar tijd substantieel te laten dalen. Van 8200 in 2018 naar 6500 in 2022. In 2020 waren 6499 uitkeringsgerechtigden die een tegenprestatie leveren voor de uitkering, woonachtig op Zuid (2019: 6708).

In 2020 heeft door de coronacrisis de focus vooral gelegen op zorg en welzijn van de werkzoekenden. Vanaf de zomer is de samenwerking tussen gemeentelijke afdelingen in het sociaal domein in het NPRZ gebied en de schuldenaanpak verbeterd. De extra investering vanuit de Regio Deal in P010, heeft zich nog niet terugvertaald in meer uitstroom uit de bijstand.

Naast het ontwikkelen van werknemersvaardigheden, is ondersteuning van werkzoekenden en hun gezinnen bij hulpvragen cruciaal. Afgesproken is dat jaarlijks 1000 huishoudens met een uitkering bereikt zouden worden door het wijkteam. In 2020 zijn op Zuid in totaal 1565 uitkeringsgerechtigden door het wijkteam bereikt (2019: 1855). Dit is 11,7% van alle huishoudens die in 2020 op enig moment afhankelijk waren van een uitkering (15.867 op Zuid). Deze aantallen bevestigen het beeld dat veel huishoudens op Zuid baat hebben bij hulp en ondersteuning.

VRIJWILLIGERSWERK

Bijna duizend personen minder deden in 2020 vrijwilligerswerk (2019: 2670). Op Zuid maakten in 312 kandidaten uit deze doelgroep gebruik van het speciaal op Zuid ingezette instrument Talentontwikkeling om zich te ontwikkelen op weg naar werk. In 2020 zijn 268 kandidaten overgedragen naar Werk & Inkomen (2019: 369). Daarnaast zijn 66 kandidaten direct aan het werk gegaan (2019: 96).

JONGEREN OP ZUID MET UITKERING

Ondanks het beperkte aantal banen dat beschikbaar was, hebben 275 jongeren een baan gevonden, 28 meer dan in 2019. Van de totale uitstroom naar werk, is 38,5% afkomstig uit NPRZ, dat is een daling van 2% t.o.v. 2019.

Jongeren
De verwachting is dat de schaarste op de arbeidsmarkt voor jongeren in het eerste halfjaar van 2021 niet substantieel zal verbeteren. De focus van het Jongerenloket ligt op het ontwikkelen van jongeren en daarmee de afstand tot werk of onderwijs zo klein mogelijk te maken. Jongeren met een korte afstand tot de arbeidsmarkt, krijgen hulp van een special team dat zich richt op uitstroom. Door middel van trainingen en cursussen gericht op het verkrijgen van werk, is de verwachting dat de jongeren snel zullen uitstromen zodra de arbeidsmarkt weer aantrekt.

Inkomenszekerheid
Voor mensen die vanuit een uitkering aan het werk gaan, is het belangrijk dat ze zich geen zorgen hoeven te maken over een stabiel inkomen wanneer er sprake is van wisselende verdiensten. Met de toevoeging van een speciaal team op Zuid, wordt dit gewaarborgd. Inkomenszekerheid is binnen Samen voor Zuid benoemd als randvoorwaarde voor duurzame reintegratie van werkzoekenden. Door de stijging van het aantal mensen met een uitkering in 2020, is binnen heel Beheer Inkomen de caseload gestegen van ca. 4300 naar 4600. De caseload per fte. bedroeg op Zuid 221 dossiers, in de rest van de stad was dit 352 dossiers per fte. De werkwijze waarbij er zoveel mogelijk inkomenszekerheid geboden wordt door meer tijd te besteden aan de werkzoekende, is ook in 2020 overeind gebleven. De angst om inkomen te verliezen, is voor veel mensen nog een drempel om vanuit de uitkering aan het werk te gaan. Daarom is een doorbraak op dit onderwerp nodig.

Handhaving
Jaarlijks worden in heel Rotterdam werkzoekenden gesproken om de rechtmatigheid van de uitkering te toetsen. Die gesprekken worden ook gebruikt om een breder beeld te krijgen van de situatie van de werkzoekende, zodat indien nodig hulpverlening kan worden ingeschakeld. Voor Rotterdam Zuid was afgesproken dat in 2020, 2930 heronderzoeken zouden worden gedaan. Vanwege beperkingen als gevolg van de coronamaatregelen, hebben in de hele stad veel minder heronderzoeken plaatsgevonden. Hiervan vonden in totaal 1345 heronderzoeken plaats op Zuid (2019: 2865). Naast het feit dat er controle plaatsvindt op rechtmatigheid van de uitkering, vinden ook heronderzoeken plaats op basis van verkregen signalen. Zoals bijvoorbeeld vanwege het onvoldoende meewerken aan het vinden van werk. Hiervan zijn er op Zuid 188 uitgevoerd (2019: 598). In heel Rotterdam vonden 265 van dit type heronderzoeken plaats (2019: 824). Van alle heronderzoeken op basis van signalen, vindt 70,9% (2019: 72,6%) plaats op Zuid. Ook wordt op Zuid naar verhouding vaker een gegronde reden gevonden om naar aanleiding van het heronderzoek de uitkering te beëindigen.

BEËINDIGDE UITKERINGEN

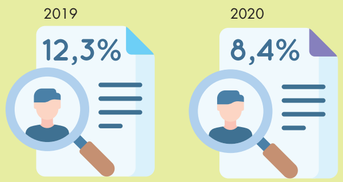

Voor de rest van Rotterdam was het aantal beëindigde uitkeringen in 2020 6,5% en in 2019 10,3%.

WERK

Legenda
- Samenwerking
- binnen 1 pijler
- Samenwerking
- tussen meerdere pijlers

2010 2011 2012 | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | 2021

- 100 Carrièrestart Garanties (CSG's) Deltalinqs
- 10 CSG's RET
- 30 CSG's Food
- 100 CSG's Defensie
- 120 CSG's Zorg
- 140 CSG's Zorg
- Start 3 experimenten WenI voor Zuid
- 50 CSG's bouw
- Pilots werk-weekagenda, wijkgestuurd werken en hand-in-hand
- Start Samen voor Zuid met 48 mln uit de Regio Deal Rotterdam Zuid
- AanDeBak-garanties voor nieuwe uitvoeringsperiode met Sectorinstituut Transport en Logistiek (25), Installatie Werk Zuid-Holland en Metalent (totaal 40)
- Afspraak 40% van de inzet W&I
- 50% van de inzet W&I op Zuid
- Start Entree-werkcollege (mbo1)
- 22 CSG's Stadsbeheer
- Eerste relatieve bestandsdaling Zuid
- Einde experimentele pilots op Zuid
- ADB-garanties politie en Kinderopvang
- Afronding BRIDGE
- Bestands-ontwikkeling Zuid voor 2e jaar op rij lager dan G4
- Coronacrisis leidt tot nieuwe stijging bijstandsbestand Zuid

JONGEREN MET EEN DIPLOMA

AanDeBak-garanties
De grote vraag naar vakmensen in haven, zorg en techniek, biedt volop kansen aan jongeren van Zuid. Het aantal door werkgevers beschikbaar gestelde AanDeBak-garanties bedraagt in schooljaar 2020/2021: 702. Dit is evenveel als het schooljaar daarvoor en ligt ruim boven de doelstelling van 600 AanDeBak-garanties per jaar. De verdeling over de aangesloten werkgevers, opleidingsbedrijven en brancheorganisaties is als volgt:

Sector	Werkgevers	Aantal per jaar
Haven	Deltalinqs	100
Techniek	Ministerie van Defensie	100
	Stadsbeheer Rotterdam	22
	Installatiewerk Zuid-Holland / Metalent	40
	Bouwend NL / Rijnmond Bouw en SGP Infra	50
	RET	10
	Sectorinstituut Transport en Logistiek	25
	Food Innovation Academy	30
Zorg	deRotterdamseZorg	180
	Kinderopvangorganisaties Rotterdam	100
Partners	Politie	45
Totaal		**702**

↑ Uitreiking AanDeBak-garantie politie

In totaal hebben zich in schooljaar 2020/2021: 632 leerlingen ingeschreven op een opleiding met een AanDeBak-garantie in haven, techniek, bouw & infra, food, transport en logistiek en zorg (2019/2020: 588). Ten opzichte van het voorgaande schooljaar is het aantal inschrijvingen op deze opleidingen gestegen. Dit is het gevolg van een stijging van het aantal aanmeldingen uit Rotterdam Zuid op mbo-opleidingen in de techniek en de zorg. De stijging is verhoudingsgewijs het grootst in de zorg: het aantal aanmeldingen steeg van 150 naar 198 personen, een toename van bijna een derde. Juist hier zou ook de positieve aandacht voor het belang van werken in de zorg, aan kunnen hebben bijgedragen.

Werken bij partners van Zuid

Het aantal inschrijvingen op de Rotterdamse pabo's loopt op Zuid gestaag op. In schooljaar 2020/2021, schreven zich 64 studenten in op een lerarenopleiding (2019/2020: 37). Van de 100 AanDeBak-garanties aangeboden door een van de 10 Rotterdamse Kinderopvangorganisaties, profiteerden 94 studenten van Zuid. Van de AanDeBak-garanties bij Politie Eenheid Rotterdam wist in 2020 echter maar 1 van de in totaal 22 kandidaten zich te plaatsen voor een van de politieopleidingen. Dit is wel in lijn met aanmeldingen elders. De politie heeft hier aandacht voor en gaat onder meer extra trainingen aanbieden aan jongeren van Zuid.

4. Wonen

De pijler Wonen is gericht op het verbeteren van de woningvoorraad én het woon- en leefklimaat in Rotterdam Zuid. Het doel is aantrekkelijke en meer gedifferentieerde woonmilieus maken, zodat voor diverse huishoudens en inkomens een woning beschikbaar is. De focuswijken worden aantrekkelijke woonmilieus voor de huidige bewoners, voor sociale stijgers uit Zuid die nu te vaak de wijk verlaten, en voor nieuwkomers die hier een volgende stap in hun wooncarrière willen maken.

Verbouwen winkels naar woningen op de Groene Hilledijk

Voor het merendeel van de afgesproken renovatie- en sloop/nieuwbouwprojecten binnen de pijler Wonen verloopt de aanpak voorspoedig. Weliswaar zorgt de coronacrisis soms voor een aantal maanden vertragingen bij renovaties, en is het werk van de mensen in de uitvoering er niet makkelijker op geworden; het leidt niet tot een terugval van de resultaten die op onderdelen van de pijlers school en werk wel te zien zijn.
Enkele positieve ontwikkelingen in 2020 die in dit hoofdstuk nader worden toegelicht zijn de toekenningen van de Woningbouwimpuls van de Rijksoverheid voor Feyenoord City en de Noordrand van het Zuiderpark, de goede voortgang van de verwerving van woningen en winkels en de transformatie van winkels naar woningen op de Groene Hilledijk als onderdeel van de aanpak van de Boulevard Zuid. Andere positieve ontwikkelingen zijn de invoering van de huurprijscalculator en de verhuurdervergunning in Carnisse door de gemeente Rotterdam, de vaart die er in zit bij de meeste renovatie en sloopnieuwbouw projecten van de woningcorporaties en de rol die de provincie Zuid-Holland heeft gepakt om te zorgen dat er meer sociale huurwoningen worden gebouwd in regiogemeentes. Ook niet onvermeld mag blijven het onderzoek van de Erasmus Universiteit dat aantoont dat sommige middengroepen toenemen op Zuid.
Hiertegenover staan enkele zorgelijke ontwikkelingen. De meest urgente daarvan is het gebrek aan wettelijke mogelijkheden om te voorkomen dat beleggers/verhuurders de woningmarkt verder gaan domineren waardoor er steeds minder plek is voor eigenaar-bewoners, en een gebrek aan wettelijke mogelijkheden om te sturen op te hoge huren in de particuliere sociale voorraad. Verder baart ook de stijging van bouw- en woningprijzen zorgen in combinatie met de wens om een diversiteit aan woningtypologieën inclusief betaalbare middenklasse gezinswoningen te realiseren zorgen. Het risico is groot dat middengroepen, in het bijzonder de sociale stijgers op Zuid, hierdoor steeds vaker achter het net vissen. Daarnaast blijkt uit onderzoek van gemeente en corporaties naar de veerkracht van Rotterdamse wijken dat de categorieën 'overlast' en 'verwarde' personen toeneemt, ook juist in enkele niet-focuswijken, zoals delen van Lombardijen, Zuidwijk en IJsselmonde.

Voortgang aanpak woningvoorraad

De voortgang van de afgesproken renovaties door de corporaties en sloop-nieuwbouw verloopt voorspoedig. Door de effecten van coronacrisis en stijgende bouwkosten zijn projecten soms enkele maanden vertraagd, maar de voortgang ten opzichte van de vierjaarsdoelstelling om 4200 woningen aan te pakken is halverwege de Uitvoeringsplanperiode voor 49% gerealiseerd. In de media is veel aandacht voor de sloop van de Tweebosbuurt. In april 2021 is gestart met de gefaseerde sloop van de 524 woningen van Vestia. De herhuisvesting loopt door en inmiddels is ruim 90% van de bewoners verhuisd.

Ook de aanpak om elke vier jaar 3000 particuliere woningen in beheer van verenigingen van eigenaren op minimaal basiskwaliteit te krijgen, loopt voorspoedig.
De voortgang van de grondige aanpak van de particuliere voorraad in 2020 geeft een wisselend beeld. De gemeenteraad heeft een krediet van € 104,2 mln. toegekend om panden aan te kopen. De uitvoering van verwervingen is mede door inzet van de Wet voorkeursrecht gemeenten goed op gang gekomen. Dat leidt nog niet direct tot meer samenvoegingen, omdat daarvoor minimaal 2 aangrenzende woningen in bezit moeten zijn. of omdat eigenaren van woningen die aan elkaar grenzen daarvoor belangstelling moeten hebben. De doorlooptijd voor de samenvoegprojecten is naar verwachting 7 jaar. In 2021 wordt een mijlpaal verwacht voor de grondige aanpak in het project Mijnkintbuurt. Dan is de onteigening van de laatste woningen afgerond en kan worden gestart met de nieuwbouw.

Zorgelijk is dat er te weinig voortgang is geweest in de geplande sloopnieuwbouw projecten in 2020. Ondanks de relatief zeer beperkte sloopopgave van het NPRZ en de behoefte om sociale stijgers nu eindelijk eens binnen de wijk te houden, is

Voortgang aanpak woningvoorraad					
		Ambitie 2019-2022	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Percentage gerealiseerd
Corporatievoorraad	**Totaal**	**4200**	**720**	**1330**	**49%**
	Nieuwbouw	1100	267	235	46%
	Renovatie> € 37.5000	3100	453	1095	50%
Basisbeheer particuliere voorraad		**3000**	**780**	**1176**	**65%**
Grondige Aanpak Particuliere Voorraad	**Totaal**	**1400***	**395**	**627**	**73%**
	Sloop nieuwbouw	300	70	0	23%
	Samenvoegen en vergroten	1100	325**	627**	87%

*De ambitie van 1400 woningen is door de gestegen woningprijzen en duurdere verwerving niet meer haalbaar. De verwachting op basis van de huidige prijsontwikkelingen is 1100 woningen, maar ook dit aantal is onder voorbehoud van verdere marktontwikkelingen
**Aantal samenvoegingen/vergrotingen in voorbereiding danwel in uitvoering.

het lastig om deze projecten goed uit te voeren. De gemeenteraad heeft gevraagd om andere plannen voor de Fazantstraat nadat ze de sloop heeft afgewezen. Voor toekomstige herstructureringsprojecten willen de partners van het NPRZ meer aandacht hebben voor herhuisvestingen en de wijkbewoners beter betrekken bij de voorbereiding. De manier waarop wordt nog uitgewerkt.
De voortgang van buitenruimteprojecten, die grotendeels gekoppeld is aan de aanpak van de woningvoorraad, loopt volgens planning. In 2020 is de voorbereiding van alle projecten gestart en zijn de eerste projecten in uitvoering genomen. Dit geldt ook voor het verbeteren van enkele verbindingen tussen en binnen wijken. Zo is de Pleinweg in 2020 op twee plekken beter oversteekbaar gemaakt. De rijbanen zijn versmald en de middenberm verbreed. Daarmee wordt de barrièrewerking van de Pleinweg verminderd.
Voor de financiering van toekomstige projecten in de grondige aanpak is een aanvraag ingediend bij het Volkshuisvestingsfonds. Dit fonds is in 2020 aangekondigd door het Rijk.
Een belangrijk positief resultaat in 2020 voor Zuid is dat het Rijk in het kader van de woningbouwimpuls aan de gemeente Rotterdam een bedrag van € 46 miljoen heeft toegekend voor de gebiedsontwikkelingen Noordrand van het Zuiderpark en Feyenoord City. Hiermee worden in totaal 6100 woningen gebouwd. De gemeente Rotterdam zet daar eenzelfde bedrag tegenover als co-financiering.
Op het gebied van verkeer en vervoer ligt de focus op een nieuwe oeververbinding tussen Kralingen en Feijenoord, een nieuw treinstation Stadionpark/Zuid Centraal en een hoogwaardige openbaar vervoer verbinding tussen Rotterdam Centraal en Zuidplein via de Maastunnel. Op al deze projecten is in 2020 voortgang geboekt. Deze verkenning maakt onderdeel uit van het Programma Mobiliteit en Verstedelijking (MoVe). Doel hiervan is een bijdrage te leveren aan:

- het oplossen van capaciteitsproblemen op het regionaal OV
- de versnelling van de woningbouwopgave Oostflank Rotterdam en Feyenoordcity
- versterken van de economie
- vergroten van kansen voor mensen
- de klimaatdoelstellingen en gezondheid

Voor de nieuwe oeververbinding is 2022 een belangrijk jaar. Dan zal op basis van de eindresultaten van de afgeronde MIRT-verkenning Oeververbindingen regio Rotterdam worden bepaald wat de bijdragen van Rijk en regio aan het voorkeursalternatief voor een nieuwe oeververbinding in deze regio zijn.
Het realiseren van voldoende sociale huurwoningen in de regio, en daarmee een betere regionale sociale voorraad, was lange tijd een knelpunt. Veel regiogemeentes realiseerden ondanks regionale afspraken te weinig sociale huurwoningen. Heel positief is dat de provincie Zuid-Holland zich aan het zgn. 'Regioakkoord; nieuwe woningmarktafspraken Regio Rotterdam 2018-2030' heeft verbonden De provincie is in het afgelopen jaar strakker regie gaan voeren op het behalen van de afspraken. Zo heeft de provincie in 2020 vier gemeenten gevraagd om duidelijk te maken hoe zij de afspraken concreet gaan bereiken. Ook heeft Gedeputeerde Staten met een aanwijzing richting de gemeente Albrandswaard gezorgd dat deze gemeente sociale huurwoningen gaat toevoegen aan een aantal woningbouwprojecten. De provincie heeft zich in 2020 geconformeerd aan de voor Rotterdam beoogde ontwikkeling van de woningvoorraad zoals vastgelegd in het Regioakkoord en in navolging daarop het Addendum Woonvisie. Beoogd wordt een afname van de sociale voorraad in Rotterdam met 16.600 woningen en een netto toename van de totale woningvoorraad met 30.000 woningen tot 2030.

Waterwoningen in de Nassauhaven

Nieuwbouw Hefkwartier in de wijk Feijenoord

Sociale stijgers en middengroepen

In de periode 2010-2019 was er een toename van het aandeel middengroepen in Rotterdam Zuid. Tegelijkertijd was in heel Zuid ook een toename te zien van de meest kwetsbare bewonersgroep. Dit blijkt uit onderzoek van de Erasmus Universiteit Rotterdam.
De toename van middengroepen in Zuid is positief, wel is het aandeel middengroepen en de gevestigde bovenlaag in de rest van Rotterdam sterker gegroeid en neemt grosso modo de afstand met de rest van Rotterdam daardoor toe. Van alle type middengroepen zijn vooral de "culturele middengroep" en "opkomende middengroep" gegroeid op Zuid. De eerste groep heeft veel cultureel kapitaal, maar ook bovengemiddeld economisch en sociaal kapitaal. Een deel van de opkomende middengroep groep heeft potentie om sociaal te stijgen vanwege hun relatief jonge leeftijd, opleidingsniveau en sociaal kapitaal. Van de lagere groepen groeit het "precariaat" op Zuid met het minste sociaal, economisch en cultureel kapitaal.

Beschikbaarheid van huur- en koopwoningen voor middengroepen, in het bijzonder de groep sociale stijgers uit Rotterdam Zuid

Het is lastig voor sociale stijgers op Zuid om een koop- of huurwoning te krijgen in de middenklasse. Het aanbod op Zuid van dit type woningen is al jaren erg klein. De krapte en de overbiedingen in de huidige woningmarkt maken het er niet makkelijker op.
Door de krapte op de woningmarkt stijgen de huurprijzen in de vrije sector. De planontwikkeling laat zien dat ook woningprijzen voor een gezinswoning >85 m² in de koopsector stijgen. Hierdoor zullen sociale stijgers op Zuid het verliezen in de concurrentie met andere groepen kopers.
Uit onderzoek blijkt namelijk dat de stijgers van Zuid gemiddeld genomen vaker een MBO niveau hebben met een gemiddeld lager inkomen dan personen uit de rest van de stad en regio.
De partners hebben al diverse maatregelen genomen die moeten zorgen voor woningvoorraad voor middengroepen, waaronder sociale stijgers; De mogelijkheden in de woningwet voor corporaties om in de middenhuur te bouwen zijn door tijdelijke buitenwerkingstelling van de markttoets vergroot. In het kader van het actieplan middenhuur lopen pilots op Zuid, bijvoorbeeld met voorrang van woningtoewijzing (in sociale en middeldure huur) aan personeel in dienst bij onderwijs, zorg of politie. In de loop van 2021 wordt door de gemeente een starterslening voor betaalbare koopwoningen ingevoerd.
Vanuit de NPRZ doelstelling om sociale stijgers uit Zuid vast te houden is nú al ontwikkelen van nieuwe instrumenten en inzet van extra interventies nodig om te anticiperen op de ontwikkelingen. Dit om te voorkomen dat er onvoldoende woningen in de middenhuur en middenkoop voor sociale stijgers beschikbaar zijn op de korte en middellange termijn. Kern van de inzet is regulering en voorraadbeheer. Aan de rijksoverheid en gemeente is daarom gevraagd om experimenten en instrumentontwikkeling om de woningvoorraad op Zuid beschikbaar te houden voor middengroepen.

Stijging aandeel beleggers en de negatieve effecten op de woningvoorraad en bewoners

In de wijken van Zuid met veel particulier bezit, is het een urgente kwestie om excessen in de particuliere verhuurmarkt te kunnen aanpakken. Op dit moment worden steeds vaker woningen in de goedkope huursector opgekocht door verhuurders. Ook is er sprake van een verdienmodel waarbij te hoge huurprijzen en servicekosten in rekening worden gebracht, te veel tijdelijk wordt verhuurd, aan een doelgroep die vaak al weinig inkomsten heeft.

Grafiek 6: % woningen in eigendom van eigenaars-bewoners

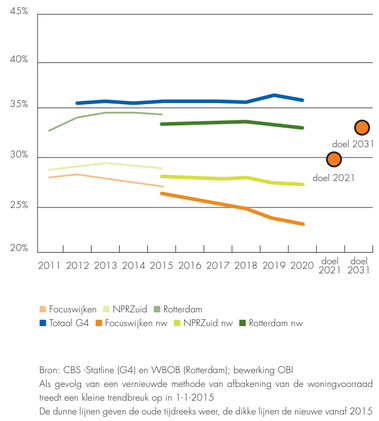

Bron: CBS -Statline (G4) en WBOB (Rotterdam); bewerking OBI
Als gevolg van een vernieuwde methode van afbakening van de woningvoorraad treedt een kleine trendbreuk op in 1-1-2015
De dunne lijnen geven de oude tijdreeks weer, de dikke lijnen de nieuwe vanaf 2015

Het aandeel woningen in eigendom van eigenaar-bewoners is sinds 2015 gedaald op Zuid van 27,9% naar 27%, in de focuswijken van 26% naar 22,9% en in Rotterdam van 33,3% naar 30%. Het aandeel woningen in bezit van particuliere verhuurders is in dezelfde periode gestegen, zowel stedelijk als op Zuid. In 2020 is het aandeel woningen in bezit van particuliere verhuurders in de focuswijken 30,6%, ten opzichte van 21% in Rotterdam. De toename van woningen in bezit van particuliere verhuurders op Zuid betreft met name verhuurders met 1-9 woningen en verhuurders met meer dan 100 woningen.
De gemeente Rotterdam heeft in Carnisse vanaf 2021 een Verhuurdervergunning ingevoerd. Ook worden vanaf medio 2021 (ovb goedkeuring gemeenteraad) Carnisse, Oud Charlois, de Tarwewijk, Bloemhof en Hillesluis nulquotum-gebieden voor kamerverhuur. Het rijk zal in 2021 de opkoopbescherming wettelijk mogelijk maken, waardoor wijken kunnen worden aangewezen waar woningen niet meer kunnen worden gebruikt voor verhuur door beleggers. Er is een huurprijscalculator ontwikkeld en gemeentelijke huurteams kunnen huurders ondersteunen bij te hoge huren. Ook is de handhavingscapaciteit met betrekking tot slecht verhuurderschap verhoogd.
Voor de wijken met veel particulier bezit op Zuid zou het wenselijk zijn dat het woningwaarderingsstelsel (wws) de norm is, waarbij de gemeente de bevoegdheid krijgt om op dit wws te handhaven. Ook is het wenselijk dat de mogelijkheid aan banden worden gelegd om in deze gebieden tijdelijke huurcontracten aan te bieden. Verder is een wettelijke grondslag voor een verhuurdervergunning die ook toeziet op de hoogte van de huur gewenst.

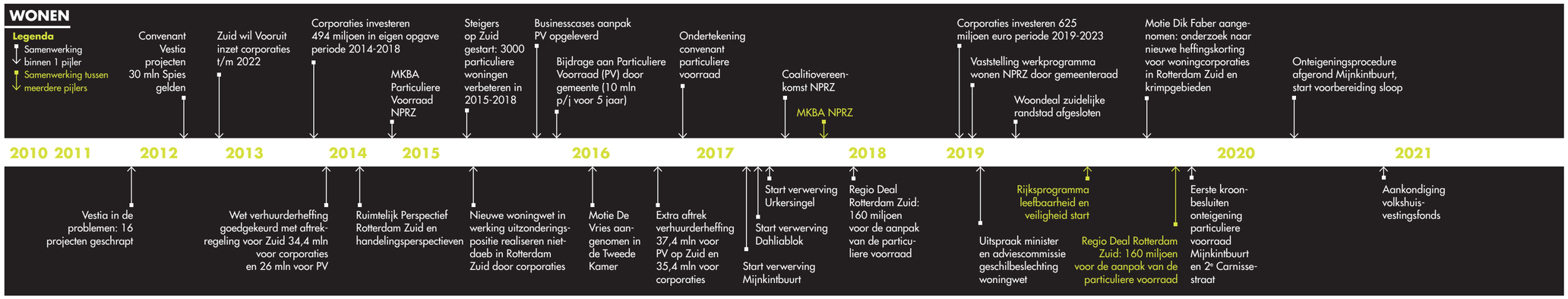

5. Veiligheid en ondermijning

‘Sociaal wijkenbeleid verliest aan kracht als Justitie er niet bij aanhaakt. Maar ook het omgekeerde geldt. Criminaliteit bestrijden heeft geen zin als je niet ook inzet op de kwaliteit van de omgeving. Sterker nog, er schuilt het risico in van stigmatisering en groeiend ressentiment ten opzichte van een overheid die zich alleen straffend laat zien.’ Aldus Hans Boutellier in zijn essay ‘Een wereld in wijken te winnen’. De partners binnen het NPRZ werken volgens dit gedachtengoed.

De Alliantie Hand in Hand is voortvarend aan de slag met het verbeteren van de winkelstraat Beijerlandselaan/Groene Hilledijk

In 2020 zijn de al bestaande aanpakken op Zuid voortgezet, al heeft de coronapandemie ook hier invloed gehad op de voortgang. Dit heeft zich het meest doen voelen bij werkwijzen als de Onwijze moeders en de pilot licht verstandelijke beperking (lvb) in de strafketen in de Tarwewijk, waarin het elkaar ontmoeten in de wijk een belangrijk onderdeel is. De opstart van de wijkrechtspraak op Zuid heeft vertraging opgelopen als gevolg van de pandemie en ook voor de winkeliers op de Beijerlandselaan is de wereld flink veranderd. Gelukkig bleken aanpassingen mogelijk en zijn pilots en werkzaamheden vrij snel weer opgepakt en zijn nieuwe activiteiten toegevoegd.
De Alliantie Hand in Hand is inmiddels de grootste pandeigenaar van de Boulevard Zuid. Dit geeft veel meer regie op de activiteiten op de laan. Goede ondernemers worden gesteund, niet alleen met raad en daad van het Alliantieteam, maar ook doordat de ondernemers die zich bezighouden met illegale activiteiten worden gecontroleerd en misstanden worden beeindigd. Zo hebben controles van opkopers geleid tot waarschuwingen en processen-verbaal. Op een aantal plaatsen zijn activiteiten beëindigd na controles, bijvoorbeeld vanwege het aantreffen van valse merkkleding en goederen die nodig zijn voor het opzetten van een hennepkwekerij. De combinatie met de positieve ontwikkelingen op de laan, zoals het herontdekken van glas-in-lood, de transformatie in de mix-zone en de inzet van goede ondernemers, begint zijn vruchten af te werpen voor het winkelgebied.

Kwetsbare bewoners
Vanaf de zomer is er veel meer aandacht gekomen voor de wijk Carnisse. Onder andere daar wordt stevig ingezet op de aanpak van malafide verhuurmakelaars en zorgaanbieders die mis-bruik maken van de kwetsbare positie van de bewoners in de wijk. Ook zijn er weerbaarheids-trainingen aangeboden aan scholieren tegen mensenhandel en worden pandeigenaren voorgelicht over de risico’s die onlosmakelijk verbonden zijn met de verhuur van vastgoed. Malafide ondernemers, pandeigenaren en personen worden aangepakt, maar kwetsbare personen en branches worden beschermd en weerbaar gemaakt.
De LVB-pilot (licht verstandelijke beperking) in de Tarwewijk, waarin zowel bij preventie als bij repressie gezamenlijk extra aandacht wordt gegeven aan personen waarvan vermoed wordt dat zij een licht verstandelijke beperking hebben, is in de loop van het jaar uitgebreid. Ook jongeren kunnen nu instromen in het project. Het geografische gebied waaruit zaken kunnen instromen is uitgebreid met Oud-Charlois en Carnisse. Besloten is de pilot, die een moeizame opstartfase kende, iets langer door te laten lopen, tot medio 2021. Een mooie ontwikkeling is het aanbod van taakstraffen die speciaal zijn toegesneden op de doelgroep, in het kader van de preventieve aanpak van ondermijning.
De pilot Rechtsbijstand in Hillesluis, gestart in 2019, heeft met name het tweede kwartaal van 2020 te lijden gehad onder de coronapandemie. Vanaf mei 2020 is de pilot in aangepaste vorm voortgezet. In 2020 heeft het wijkteam Hillesluis circa 55 casussen in behandeling genomen, waarbij sprake was van een intensievere juridische component. Vaak betrof het personen- en familierecht. Het aantal van 55 is lager dan vooraf verwacht, onder andere doordat door de coronacrisis de werkwijze aangepast moest worden. Om meer ervaring op te doen, is besloten de pilot met een half jaar te verlengen (tot 15 juli 2021).

Wijkrechtspraak

In het voorjaar 2020 is de pilot Wijkrechtspraak in Rotterdam Zuid gestart, waarbij professionele instanties hulp bieden aan buurtbewoners met problemen op twee of meer leefgebieden. Door een integrale en gecoördineerde aanpak wordt gezocht naar een duurzame oplossing. De zittingen zijn niet in het gerechtsgebouw aan de Laan op Zuid maar in de speciaal ingerichte zittingslocatie in het Huis van de Wijk aan de Hillevliet 9: midden in de wijk Hillesluis.
Bij wijkrechtspraak kijkt één rechter integraal naar de verschillende rechtszaken van een gezin of persoon. Bij de zittingen zijn ook (hulp)instanties aanwezig die nodig zijn om een blijvende oplossing te regelen. Door actief regie te voeren en beslissingen in samenhang met elkaar te nemen, worden problemen van bewoners effectief aangepakt.

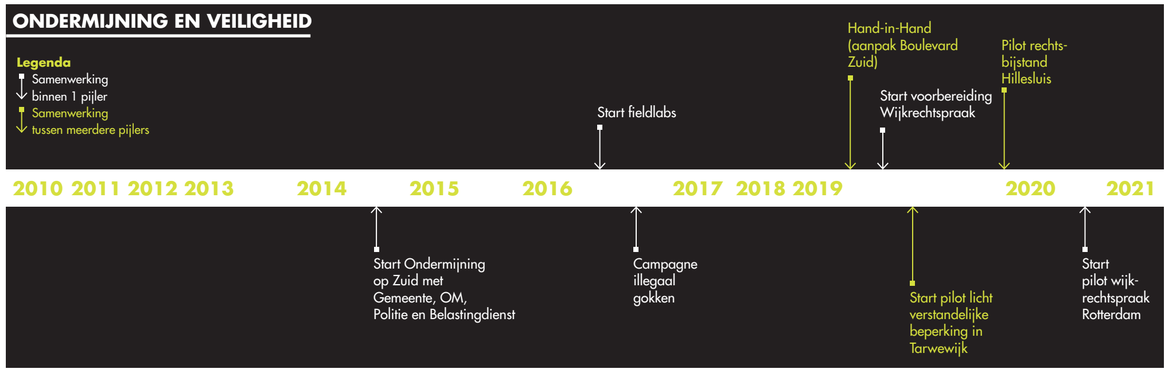

6. Organisatie en financiën

Het NPRZ is een samenwerkingsverband van alle partners die betrokken of actief zijn in Rotterdam Zuid en belang hebben bij de vooruitgang van dit stadsdeel met ruim 200.000 inwoners.

De partners zijn: het onderwijs, het bedrijfsleven, de zorg, de woningcorporaties, het Rijk, de gemeente, het Openbaar Ministerie, politie, rechtbank, de cultuur- en sportsector en de bewoners. Het NPRZ maakt de verbinding tussen de partners en investeert in afstemming, interactie en een effectieve samenwerking. Het volume van de gecoördineerde inzet wordt gaandeweg groter.

Bestuur NPRZ
In het bestuur van het NPRZ zijn de partners gelijkwaardig vertegenwoordigd. Bestuursleden vertegenwoordigen de op Zuid betrokken partners. Zij zorgen voor mandaat en informeren hun achterban. Ze zijn het eerste aanspreekpunt om de samenwerking en doorbraken mogelijk te maken. Daarbij worden ze organisatorisch ondersteund door de programmadirecteur en het programmabureau met zeven medewerkers. Het bestuur heeft een onafhankelijke voorzitter die door het bestuur wordt aangezocht. Naast de gemeente en het Rijk nemen vertegenwoordigers van de corporatiesector, de onderwijssector, het bedrijfsleven (2x), de zorgsector, het veiligheidsdomein, cultuursector en bewoners deel aan het bestuur. In juli 2020 is Fred Westerbeke, politiechef korps Rotterdam Rijnmond, toegetreden met hoofofficier van het Openbaar Ministerie Hugo Hillenaar als vaste vervanger. Voor de uitvoering en voortgang van het NPRZ organiseert elk van de sectoren een vorm van bestuurlijk overleg met betrokken organisaties uit deze sectoren. Het bestuur komt tenminste zes keer per jaar bij elkaar. De programmadirecteur heeft naast de besprekingen in het bestuur regelmatig overleg met de afzonderlijke leden van het NPRZ-bestuur en neemt ook deel aan de bestuurlijke en/of directeuren-overleggen per sector.

Programmabureau
De programmadirecteur wordt ondersteund door een klein team. Het bureau ondersteunt alle partijen die gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen voor de uitvoering van het Nationaal Programma. Over de omvang en samenstelling van dat team beslist het NPRZ-bestuur op voordracht van de directeur. Indien het om aanstellingen bij de gemeente gaat, voert de gemeentesecretaris van Rotterdam deze uit. De directeur en zijn team werken voor het bestuur van het NPRZ. Voor zover niet elders gepositioneerd, zijn zij rechtspositioneel aangesteld bij de gemeente. De directeur NPRZ legt verantwoording af aan het bestuur van het NPRZ. De directeur heeft rechtstreeks toegang tot de leden van het bestuur NPRZ, is verantwoordelijk voor de integrale uitvoering van het NPRZ en spreekt partijen op hun verantwoordelijkheid aan. De directeur zorgt voor een adequate monitoring van het programma en agendeert knelpunten bij het bestuur. De directeur draagt zorg voor het draagvlak bij de partners, ook in de contacten met de relevante departementen, toezichthouders en volksvertegenwoordigingen, en media.
In deel II is een verantwoording over de financiën van het programmabureau opgenomen. In 2020 is € 928.879 besteed, dit valt binnen het budget van € 1.040.000.

Kantoor programmabureau NPRZ.

Regio Deal en andere financiering
In 2021 heeft de Minister van BZK € 18 miljoen toegekend aan de gemeente Rotterdam voor de aanpak van aardgasvrije wijken in Rotterdam Zuid. Een groot deel van de beschikbare middelen zal worden ingezet om de lopende gebiedsaanpakken in Pendrecht en Reyeroord goed te kunnen afronden. Daarnaast gaat een deel van de middelen naar pilots in de focuswijken.

Aanpak op Zuid als landelijk voorbeeld

De meerjarige integrale aanpak van de partners van het NPRZ kende al een groeiende landelijke belangstelling. Maar de aanpak op Zuid is nu ook blauwdruk voor een brede coalitie van vijftien burgemeester en 24 grote maatschappelijke organisaties om de groeiende kloof tussen bewoners van aandachtswijken en de rest van Nederland te bestrijden.
Deze coalitie onder leiding van Jan Hamming, burgemeester van Zaanstad, wil een Nationaal Herstel- en Perspectiefprogramma voor Leefbaarheid en Veiligheid voor de kwetsbare wijken in ons land. Dit moet een meerjarige aanpak worden voor herstel van kwetsbare stedelijke gebieden die te maken hebben met hardnekkige sociale problemen en achterstelling. De kloof in ons land kan volgens de coalitie worden gedicht door samen met bewoners, gemeenten, Rijk en maatschappelijke partners een meerjarig, nationaal programma op te richten, extra investeringen te doen en meer uitzonderingswetgeving en onorthodoxe maatregelen mogelijk te maken.

Bijvoorbeeld op het gebied van duurzaam samenvoegen en de VVE aanpak.
Vanuit binnen- en buitenland krijgt het NPRZ veel belangstelling. In het afgelopen jaar zijn verschillende organisaties digitaal op bezoek geweest om nader kennis te maken met de aanpak van het NPRZ. Vooral veel belangstelling was er vanuit de gebieden van het Programma leefbaarheid en veiligheid van het Ministerie van BZK.
De voortgang van de afspraken uit de Regio Deal Rotterdam Zuid wordt jaarlijks besproken in de Stuurgroep Rijk Regio. In de tweede helft van 2021 vindt op basis van een gemeentelijke financiële voortgangsbrief en de NPRZ Voortgangsrapportage het eindbeeld van 2020 opgemaakt. Een belangrijke nadere invulling voor de Pijler School waarover in het voorjaar van 2021 overeenstemming is bereikt is de inzet van middelen voor dagprogrammering op een aantal Voortgezet Onderwijsscholen op Zuid.

Uitvoering NPRZ
Het “werkapparaat” van het NPRZ bestaat uit alle medewerkers van de partners die op Zuid actief zijn: leraren, agenten, medewerkers wijkteams, zorginstellingen, corporaties, gemeenten en rijk. Het programmabureau NPRZ volgt de activiteiten op Zuid, signaleert vertragingen én kansen en zoekt met partners naar praktische mogelijkheden voor versnelling. Het NPRZ werkt met een 4-jarige cyclus van uitvoeringsplannen. Het huidige plan loopt tot en met 2022 en is te vinden op de website www.nprz.nl.

Programmasturing
Het NPRZ vult programmasturing in door jaarlijks de voortgang en interactie inzichtelijk te maken ten aanzien van het optreden van beoogde effecten en het uitvoeren van afgesproken activiteiten om die beoogde effecten te realiseren. Per pijler vindt u de voortgang en interactie samengevat in dit DEEL I. In DEEL II treft u de voortgang van relevante effectindicatoren. Daarin treft u ook een uitgebreid overzicht van de voortgang van alle in het NPRZ Uitvoeringsplan 2019-2022 afgesproken activiteiten.

Tabel: Samenvatting vooruitgang 2020

	vooruit	gelijk	achteruit	subtotaal	totaal
Thuisbasis en vrije tijd		9		9	17
		8		8	
				0	
				0	
School	8	7		15	28
	1	7		8	
		1	1	2	
		2	1	3	
Werk	1	5		6	17
	1	4	6	11	
				0	
				0	
Wonen	2	18		20	27
		4	2	6	
			1	1	
				0	
Ondermijning en veiligheid		13		13	14
				0	
			1	1	
				0	
Totaal	**13**	**77**	**13**	**103**	**103**

63% van de gestarte projecten lopen momenteel zoals we in de fase van de activiteit mogen verwachten. In 2019 was dit 66%. 26 activiteiten vallen onder de Regio Deal Rotterdam Zuid (is 65%). Bij de beoordeling en kleurtoekenning aan de activiteiten van de voortgangsrapportage wordt enerzijds rekening gehouden met de in de afgelopen periode behaalde resultaten/effecten van de verschillende type activiteiten en anderzijds met het vertrouwen in het proces richting de toekomst.

De volgende kleurcodering wordt gehanteerd:
Groen Resultaat zal worden of is gehaald, er zijn geen problemen in de uitvoering
Oranje Er zijn problemen in de uitvoering, maar er worden maatregelen getroffen die er voor zorgen dat de mijlpalen en/of eindresultaat worden gehaald
Rood Er bestaat zorg over het behalen van het eindresultaat en/of de mijlpaal
Wit Activiteit is nog niet gestart

STUREN EN WERKEN OP WIJKNIVEAU

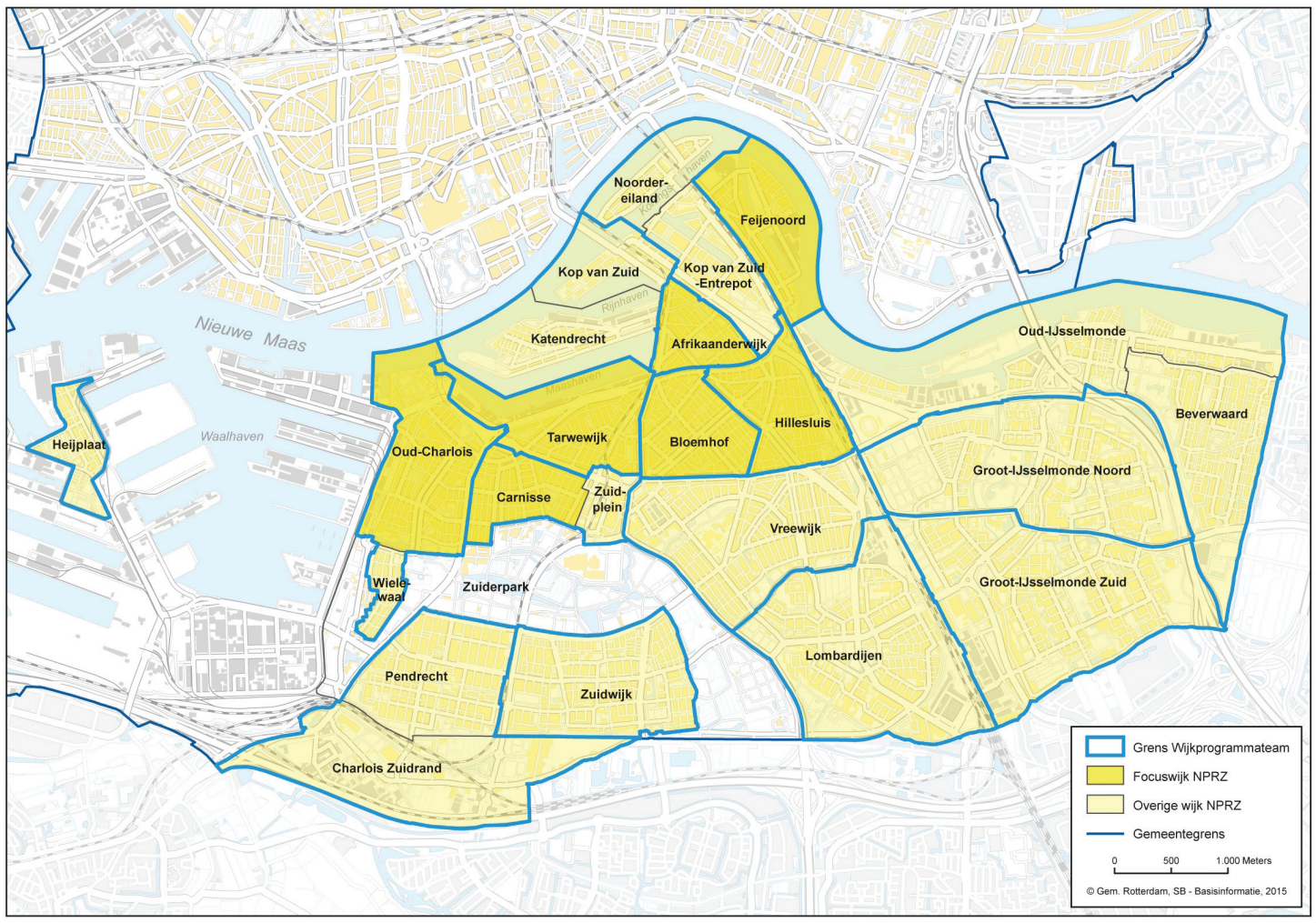

Als onderdeel van het gemeentelijk programma Wijk Aanzet wordt in alle 16 wijken van Rotterdam Zuid Wijkgericht gewerkt. De inzet van dit programma is om de gemeentelijke organisatie meer vanuit de vraag van de wijken te laten opereren en de gemeentelijke clusters het aanbod per wijk te laten specificeren. Met wijkgestuurd werken worden de ambities voor Zuid op wijkniveau door vertaald, de samenwerking met partners verbeterd en ontstaan kleinere regelkringen. Steeds meer organisatieonderdelen sluiten hierop aan. Onder de noemer Informatie-GestuurdWerken (IGW) wordt samen met de gemeente Rotterdam gewerkt aan het beschikbaar maken van informatie op wijkniveau. Zowel ten aanzien van fenomenen, opdat bijvoorbeeld gerichter gehandhaafd kan worden, als op de uitvoering van werkprocessen. Bijvoorbeeld op het vlak van de samenwerking tussen W&I en schulden. Een heel andere mooie ontwikkeling is het PRIO-initatief waarmee het forceren van doorbraken tbv integrale hulpverlening op wijkniveau wordt gefaciliteerd.

Partners NPRZ

PARTNERS ONDERWIJS
- ✓ Albeda College
- ✓ Avicenna College
- ✓ De Passie Evangelische School
- ✓ Erasmus Universiteit Rotterdam
- ✓ De HEFgroep
- ✓ Hogeschool Rotterdam
- ✓ InHolland
- ✓ Lentiz Life College
- ✓ LMC Voortgezet onderwijs
- ✓ Protestants-Christelijk Basis en Orthopedagogisch Onderwijs (PCBO)
- ✓ ROC Zadkine
- ✓ Rotterdamse Vereniging voor Katholiek Onderwijs (RVKO)
- ✓ Scheepvaart en Transport College (STC)
- ✓ SWKGroep
- ✓ Stichting BOOR
- ✓ Stichting Interregionaal Onderwijs
- ✓ Stichting Horizon
- ✓ Thomas More Hogeschool
- ✓ Vereniging voor Christelijk Voortgezet Onderwijs (CVO)
- ✓ Wartburg College

PARTNERS WERK
- ✓ Bouwend Nederland
- ✓ Ministerie van Defensie
- ✓ Deltalinqs
- ✓ Installatiewerk Zuid-Holland
- ✓ KindeRdam
- ✓ Metalent
- ✓ Food Innovation Acadamy (bedrijven)
- ✓ MKB Rotterdam
- ✓ RET
- ✓ Rijnmond Bouw
- ✓ SPG Infra
- ✓ Sectorinstituut Transport en Logistiek
- ✓ Stadsbeheer gemeente Rotterdam
- ✓ UWV Werkbedrijf Rotterdam Rijnmond
- ✓ Kiddoozz
- ✓ Kinder Service Hotels
- ✓ Groeibriljant
- ✓ Bij De Hand
- ✓ Mundo
- ✓ Rotterdamse Peuterschool
- ✓ Kind van Zuid
- ✓ Zus en Zo
- ✓ De Droomplaats

PARTNERS ZORG
- ✓ Aafje
- ✓ Antes
- ✓ Humanitas
- ✓ Leliegroep
- ✓ Maasstad Ziekenhuis
- ✓ deRotterdamseZorg

WONEN
- ✓ Havensteder
- ✓ Vestia
- ✓ Woonbron
- ✓ Woonstad
- ✓ Amvest projectontwikkeling
- ✓ DURA Vermeer Bouw Zuid West
- ✓ Era Contour
- ✓ Heijmans Vastgoed
- ✓ Syntrus Achmea Real Estate & Finance
- ✓ Zuidstad Makelaars
- ✓ Schildtvoorde NVM Makelaardij
- ✓ ATTA Makelaars

PARTNERS OVERHEID
- ✓ Gemeente Rotterdam
- ✓ Rijksoverheid; Ministerie van BZK (coördinerend)
- ✓ Openbaar Ministerie Rotterdam
- ✓ Politie Rotterdam
- ✓ Belastingdienst

OVERIG
- ✓ Like je Wijk

Colofon

Deze voortgangsrapportage is opgesteld door het Programmabureau NPRZ in opdracht van het dagelijks bestuur van het Nationaal Programma Rotterdam Zuid, bestaande uit:

Ahmed Aboutaleb
Burgermeester van Rotterdam, onafhankelijk voorzitter
Bert van Delden
Plv. directeur generaal Bestuur Ruimte en Wonen, ministerie van BZK, namens het Rijk
Carolien Gehrels
Directeur Arcadis n.v. uit de kring van cultuur
Wietske Vrijland
Lid raad van bestuur Maasstad Ziekenhuis, namens de zorgpartners
Diane Middelkoop
Voorzitter college van bestuur PCBO Rotterdam Zuid, namens de onderwijspartners
Richard Moti
Wethouder Werk, Inkomen en NPRZ, namens de gemeente Rotterdam
Bilal Saidi
Inwoner Zuid, student Hogeschool Rotterdam, lid wijkraad Hillesluis, uit de kring van de inwoners
Arjan Schakenbos
Bestuurder Vestia, namens de woningcorporaties
Ruud Vat
Voormalig directeur Vat Logistics, bestuurder Deltalinqs, bestuurder Transport en Logistiek Nederland, uit de kring van de werkgevers
Dick van Well
Voormalig voorzitter Raad van Bestuur Dura Vermeer, voormalig voorzitter Feyenoord, uit de kring van de werkgevers
Fred Westerbeke
Politiechef korps Rotterdam Rijnmond, namens de veiligheidspartners

Ambassadeurs NPRZ
Johan Over de Vest
Voormalig bestuurder Woonbron
Hans Rijnierse
Voormalig CEO Sodexo, voormalig lid dagelijks bestuur VNO-NCW

Programmabureau NPRZ
Edwin Cornelisse
Sila Harkhoe
Astrid Kroos
Bianca Lubbers
Karín Oostenbrink-Fraai
Marco Pastors
Evronique Smits
Loes van der Wees

Website
www.nprz.nl

Twitter
@NPRZ010

Facebook
@NationaalProgrammaRotterdamZuid

Instagram
NPRZ010

Fotografie
Martijn Beekman, Paul Martens, Like je Wijk, Rechtbank Rotterdam, Programmabureau NPRZ

Ontwerp en Opmaak
Otto Mende, Trichis

Scan de QR-code voor de uitgebreide versie van voortgangsrapportage NPRZ 2020